

האגדה הזרה

עלון לשבת קודש

בס"ד

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

להצלחת כל התורמים לעלון, הם ובני משפחותיהם יתברכו בכל הברכות והישועות

נושא השבוע: זהירות בדרכים [כז']

כז' סיון תשפ"ו 1629 (שנה לא')

ביום ובבריכה

ההפטרה: "ויאמר שמואל" (שמואל א, יא')

פרשת קורח - שבת מברכין

ראש חודש תמוז יחול אי"ה בימים שני ושלישי מולדו ביום שני בשעה 7:46 ו-16 חלקים

"ויקח קורח בן יצהר" (ט"א)

מה לקח? מפרש רש"י: "לקח את עצמו לצד אחד". ועלינו להבין, למה נקטה התורה דווקא בלשון לקיחה? הסביר רבי יהונתן איבשיץ זצ"ל: בדרך כלל כאשר ממנים פרנס על הציבור, מבקשים ממנו שיסכים לקבל את המינוי, אולם קורח לא המתין שיפנו אליו אלא לקח את המינוי לעצמו על דעת עצמו. אולם אדם שיראת השם בלבבו, בהכירו את גודל האחריות המונחת על כתפיו אינו נוהג כך, אך קורח לא רק שלא חשש למנות את עצמו, הוא אף סבר שיצליח לשכנע את הציבור כנגד מנהיגי הדור משה ואהרן ובכך לקח מקח רע לעצמו ויצר תקדים לקרוא תגר כנגד ההנהגה וסופו שניזוק לאין שיעור. (דורש ציון) הוא הדין לעניין הזהירות ברחצה בים ובבריכה, צריך אדם להקפיד על כללי הזהירות וקל וחומר ההורים על ילדיהם שלא יקלו ראש לעשות דין לעצמם ולאפשר להיכנס לשחות ללא פיקוח של מציל.

"האיש אוזר יזטא ועל כל העדה תקצוף" (ט"ב)

בזכות מה ניצלים ישראל מידי אומות העולם? בזכות האחדות שביניהם, שמגלים אחריות ואכפתיות אחד כלפי השני. אולם קורח שפתח במחלוקת כנגד משה רבינו ואהרן הכהן הוציא את עצמו מתוך כלל ישראל, לפיכך אין לגביו דין ערבות וסופו שנאבד הוא וכל עדתו ואין זה ראוי שיענשו כלל ישראל בגללו. עומדים אנו בפתחו של הקיץ, עונת הרחצה התחילה, כשהולכים לרחוץ בים ובבריכה יש להבהיר לילדים את כללי הבטיחות ולהיות ערניים ובמידת הצורך כשרואים אנו שאי מי נוהג בחוסר אחריות ומסכן את עצמו נעיר לו מדין ערבות בדרכי נועם ונסב את תשומת ליבו לסכנה שבדבר.

השקפת היהדות

ונשמרתם לנפשותיכם בים ובבריכה!

היה זה ביום שישי, ערב שבת קודש פרשת בהעלותך תשע"ד: הים היה סוער במיוחד והמצילים לא הרשו להיכנס למים כלל, לאחר לחץ של מאות מתרחצים נכנסה קבוצה גדולה למים "בשתיקות" המצילים, בשלב מסוים החל בים זרם חזק של מים שסחף את הקבוצה לתוך מערבולת, אנשים נתלו זה בזה והחלו לטבוע. המצילים נכנסו להיסטריה וכשליחים משמים הגיעה פתאום קבוצה גדולה של מצילים (שכנראה הוזעקו בעקבות כניסתנו למים בניגוד להוראות) וב"ה בחסדי שמים איש לא נפגע, ברצוני לעודד: 1. חובה להישמע להוראות המצילים ולהעריך את עבודתם ולא לסכן חיים. 2. בהזדמנות זו ברצוני להודות למצילים על שהצילו אותנו ממוות לחיים במלוא מובן המילה. בשנה האחרונה 287 בני אדם טבעו בחופי הרחצה, בבריכות ובנחלים, מהם 57 טבעו למוות ה"י, 5 במצב אנוש, 15 במצב קשה, 39 במצב בנוני ו-171 במצב קל.

ע"פ "אור החיים" אופק ת"א * שעון קיץ * לא לעיין בתפילה * שקיעה 7:50-7:48 * סוף זמן ק"ש 8:24-8:23
כניסת שבת: 7:28 יציאת שבת: 8:19 יציאת שבת: 9:15

הנתונים המדאיגים של טביעות מצריכים מאיתנו נקיטת פעולות שיחסכו טביעות נוספות. נכון שהקיץ הגיע ואיתו החופשה הגדולה וכולנו ובפרט ילדנו רוצים להתרענן מחום ברחצה ושחיה בים ובבריכה, אולם אנו מחויבים לשמור על הכללים כדי שהבילוי המרענן ומאוורר לא יהפוך לטרגדיה ר"ל לכן נקפיד להיכנס למים רק במקומות שיש פיקוח של מצילים.

הנתונים עוד מלמדים ש- 30% מהטובעים הם ילדים מינקות ועד גיל 10 ו- 20% הם צעירים- נתון שמצריך מאיתנו ההורים לגלות ערנות כלפי ילדנו הקטנים - שלא להיכנס למים אלא אך ורק בהשגחה של מבוגר. מהנתונים עוד עולה שרוב הטביעות של ילדים היו דווקא בבריכות (פרטיות, ציבוריות, צימרים) דהיינו מתוך- 86 מהטביעות שהתרחשו 77 היו בבריכות, זה מלמד אותנו לפקוח את העיניים היטב ובפרט בבריכות שמצטיירות כמקום תמים אך מתברר שהן מקום מסוכן לא פחות.

מעשה שהיה

בזכות מצוות כיבוד אב

היה זה ב"בין הזמנים", בתקופת הקורונה. אחרי חודשיים וחצי שהייתי עם חברי בישיבה במתווה של קפסולות מבלי לצאת להתאוורר, יצאנו "לבין הזמנים" עם רצון עז לטייל ולהתאוורר. אנחנו 3 אחים שאני הקטן ביניהם, החלטנו לצאת למעייץ בצפון שאבינו הצטרף אלינו. יצאנו בשעה מאוד מוקדמת כדי לא להתקל בבעיות של צניעות, הגענו לחניון ומשם הלכנו במסלול של חצי שעה כדי להגיע למעייץ. הגענו ונכנסנו למים, אבא שלי התגלה כשחיין וכשהחלטנו לעשות תחרות הוא הקדים אותנו בקלות בכל סגנון שחיה בו בחרנו. אחרי שעה של שחיה והשתכשות, החלו להגיע מטיילים אחרים, קמנו והתלבשנו והתחלנו ללכת לכיוון הרכב כשאנו שרים שירים של דבקות, כך עברה לה חצי שעה עד שהגענו לרכב, אבי הכניס את ידו לכיס ואמר: "אוי, וי", "מה קרה?! תהינו, "חכו רגע", אמר והחל לפשפש בכיסו בבחילות, "המפתח של הרכב, הוא כנראה נפל לי שם ליד המעייץ", "תחפש שוב", הצענו. הוא חיפש ורוקן את כיסו, אך המפתח לא נמצא. "מישהו צריך לחזור", אמר לנו אבא. הסתכלנו אחד על השני שכל אחד מנדב את אחיו.

אבי לא חיכה הרבה "אני רואה שקשה לכם, אני אחזור לשם לבד, פשוט תחכו לי כאן...". פתאום כל אחד התנדב ללכת, אך אבי פשוט התחיל ללכת. עמדנו וראינו אותו מתרחק ואני החלטתי לעשות מעשה ורצתי אחריו, הלכנו בצעידה מהירה וכשהתקרבונו למעייץ הוא לפתע פתח בריצה מהירה כשהוא מרוקן את כיסו ומשליכם על השביל, רצתי אחריו ואספתי את כל מה שזרק: ארנק, מסמכים, כסף קטן ושעון. מכיוון שהייתי עם אוזניות לא הבנתי מה הוא צעק לעברי, ראיתי כיצד הוא קפץ עם כל בגדיו למעייץ, נבהלתי לא הבנתי מה קרה? רצתי כל עוד רוחי בי ושמעתי צעקות אימות ואז הבנתי הכל.. אבי ששמע את הצעקות של האנשים שהיו סביב המעייץ פתח בריצה מטורפת וקפץ למעייץ כדי להציל בחור שטבע והיה שקוע במים ללא תנועה. אבי תפס אותנו בתפיסת מצילים מקצועית מכוון הצוואר והוביל אותנו בשחיה זהירה לגדות המעייץ שם השכיבו והחל לעשות לו החיאה. בשלב מסוים הוא סימן לו שאפסו כוחותיו וביקש שאחליף אותו בעיסוי. יצאתי מההלם ופשוט מילאתי את מקומו וכך לסירוגין עשינו לו עיסוי והחיאה עד שלפתע השתעל והקיא כמות אדירה של מים ושב להכרה. כולם מסביב שפכו עלינו ים של שבחים, אבי שהיה באפיסת כוחות אמר לי: "אתה מבין כעת מדוע איבדתי את המפתח?".

ואם תשאלו בזכות מה גילה אבי תושייה וזכה להציל אדם מטביעה? התשובה לכך נעוצה 40 שנה אחורה: אבי הוא יליד ארה"ב, כשהיה בן 15 הוא בילה עם חבריו בקמפ שנערך במשך חודשיים וכחלק מהפעילות היה גם קורס הצלה. סבי ביקש ממנו לקחת את הקורס הזה, אבי סירב בתחילה אך מכוון שראה שזה חשוב לאביו, הוא החליט שמפאת "כיבוד אב", הוא יעבור את הקורס שכלל גם חילוץ וטיפול לאחר טביעה. אבי מעולם לא עשה שימוש בקורס הזה אולם ברגע האמת, 40 שנה אחרי, הוא זכר הכל לפרטי פרטים וכששמע צעקות הבין שמתרחשת שם טביעה וזכה להציל נפש מישראל.

שהייתי בישיבה קטנה "הכריח" אותי אבי לעשות קורס שחיה ושנה לאחר מכן קורס עזרה ראשונה- 40 שעות. גם אני כמותו לא ממש גיליתי עניין אך צייתי מטעמי 'כיבוד אב ואם' ואם וכך יכולתי לסייע לו להציל ברגע האמת.

לאחר שהגיעו צוותי ההצלה אמר לי אבי: "בוא נחפש את מפתח המכונית", "אין צורך! אתה השלכת אותו בריצה שלך, ראיתי אותך מוציא אותו מהכיס של החולצה", אמרתי והושטתי לו את המפתח. "אתה מבין", אמר אבי, "חשבתי שחזרתי לכאן בשביל למצוא מפתח ומסתבר שהמפתח היה בכיסי וגם הוכחתי לילדי שמכיבוד אב לא מפסידים, אני שמעתי בקול אבי ואתה שמעת בקולנו וכך ניצלנו חיים". חזרנו בהליכה איטית ושרנו שירי הודיה להקב"ה.

בערב התקשר אבי לאביו באמריקה וסיפר לו מה שקרה, והוא השיב: "הסיבה שהכרחתי אותך ללמוד שחיה היה בעקבות דברי הגמרא בקידושין (דף כט. ט): "האב חייב בבנו למול ולפדותו ... ויש אומרים אף להשיטו במים", כלומר ללמדו שחיה. כשלמדתי את הגמרא שאומרת 'כל המציל נפש מישאל כאילו הציל עולם מלא', חשתי שעדין לא זכיתי לקיימה וכעת כשאתה מספר לי, שימחת אותי מאוד.

הלכות זהירות בים ובבריכות

פינת ההלכה

א. כשרוצה לשחות בים ובבריכה מחויב על פי התורה לקיים את כללי הזהירות הקשורים בהם שנאמר: (דברים 7, ט): "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם", וכן נאמר (דברים 7, טו): "רק השמור לך ושמור נפשך".

ב. הרחצה המותרת בים ובבריכה היא רק בחוף מסודר ורק בשעות שיש פיקוח של מציל במקום בפועל [כל מקום שצינו בהמשך "חוף מסודר" הכוונה עם מציל משיג בפועל].

הסבר: הים הוא מקום מסוכן בגלל הגלים שסוחפים, מערבולות זרם בעומק, בורות בים עד שגם שחיין מקצועי יכול להגיע לכלל סכנה. הנתונים מראים ש- 40% מהטובעים במקורות מים התרחשו בים. וגם בבריכות יש לשמור על הכללים שהרי 33% מכלל הטביעות השנה היו בבריכות שנראות תמימות אך עשויות להיות מסוכנות.

ולכן כששוחים תחת השגחת מציל שצופה על הרוחצים הוא יכול לזהות מצבי טביעה ולפעול מידית כדי להציל את הטובע ואף להזעיק כחות הצלה ורפואה (מד"א) (מגן דוד אלוס, משרד הבריאות).

ג. בעת הרחצה בחוף המוכרז יש להקפיד להישמע להוראת המציל.

הסבר: המציל מעמדתו הגבוהה יחסית מבחין בזרמים ומערבולות ועל פי "אופיו" של הים באותו היום, [דגל לבן/אדום/שחור] מכון את הרוחצים לאזור הבטוח ביותר עבורם (ספ).

צבע הדגל מזהיר אותנו מפני הסכנות בחוף הים, לכל צבע יש משמעות: **לבן:** הרחצה מותרת **אדום:** הים מסוכן ואפשר להתרחץ רק בשטח המוגבל **שחור:** הרחצה אסורה בהחלט **סגול:** אזהרה מפני מדוזות.

ד. אם בחוף המסודר סומנו אזורים המיועדים לרחצה ואזורים האסורים ברחצה – יש להקפיד להיכנס רק באזור המסומן כמותר.

הסבר: שקרוב לוודאי שבאזור האסור ישנם בורות, סלעים, זרמים הגורמים למערבולות מסוכנות (ספ).

ה. אם באזור חוף הרחצה ישנו מזח או "שובר גלים" אין לשחות בקרבתו או להתקרב אליו.

הסבר: באזור זה עלולות להיווצר מערבולות חזקות שמושכות כלפי מטה לקרקעית הים (ספ).

ו. יש להימנע ממשחקים מסוכנים. אין לשחק בדרך צחוק "משחק הטבעה" במים, אין לקפוץ על מי שנמצא במים, אין לקפוץ קפיצת ראש למים רדודים מחשש לפגיעת ראש ובעמוד השדרה.

כמו כן אין לרוץ מסביב לשפת הבריכה מחשש להחלקה ופציעה (ספ).

ז. יש להישאר תמיד בטווח הראיה של המציל. שימו לב- אם אינכם רואים את המציל גם הוא כנראה לא רואה אתכם ולא יוכל לראותכם אם תהיו ח"ו בסכנה (ספ).

ח. דע את יכולותיך ולכן שחה במים שהם בשליטתך, אל תגיע לאפיסת כוחות, אם חבריך שוחים למרחק רב ממה שאתה רגיל ומסוגל- אל תצטרף אליהם! קח בחשבון תמיד את הדרך חזרה בשחיה. אם התעייפת צא מהמים, תשתה ותנחם במקום מוצל (ספ).

ט. אסור בכל תוקף להתרחץ בים או בבריכות מעורבות שאין בהם הפרדה מוחלטת בין גברים לנשים ואף לצורך רפואה הדבר אסור, אלא יש לרחוץ במקומות נפרדים (אולי יניס לאשה סי' לו ס"ל) גם כשרוחצות נשים או בנות במקום נפרד היות ויש מציל- גבר או אנשי שירות- גברים בשטח שרואים יש לרחוץ רק בלבוש מלא וצנוע כולל שרוולים וגרביים או חלוק שמגיע עד לקרסוליים.

השגחה על ילדים שבמים [ים, בריכה, אמבטיה וכדו']

הקדמה: ילדים עד גיל 5 אינם יציבים ומרכז הכובד של גופם נמצא בחלק העליון ולכן הם נוטים ליפול למים על הראש ואז הפה והאף מכוסים במים והם לא יכולים להתרומם עצמאית ולמעשה הם נמצאים במצב של טביעה. תינוקות עלולים לטבוע אפילו בעומק של 10 ס"מ מים.

גם נתוני הטביעות ה"י של השנה האחרונה ע"פ מד"א מראים ש- 30% מהטובעים [86 ילדים] הם ילדים ופעוטות עד גיל 10. ולכן חשוב לשמור עליהם שמירה צמודה כשהם נמצאים ליד מקורות מים (ספ).

י. ילדים קטנים לא נכנסים לבד למים לעולם! תמיד יתלווה אליהם מבוגר אחראי, ורצוי מאוד שידע לשחות (ספ).

יא. יש לוודא כי הילדים מוגנים באופן מלא מפני נזקי השמש, ולכן יש להקפיד למרוח אותם בקרם שיזוף ואף רצוי להלביש תינוקות בבגד ים מלא וארוך על מנת להגן על גופם.

הסבר: יש קרמי שיזוף ברמות שונות של מקדם הגנה. מקדם הגנה (SPF) מודד את משך הזמן שבו התכשיר מונע אדמומיות וכוויה בעור לעומת עור חשוף. לשהייה בטוחה בשמש, רופאי עור ממליצים להשתמש בקרם הגנה עם מקדם הגנה של SPF 30 עד SPF 50.

יב. בבריכות בצימרים ובבתים פרטיים אין בד"כ שירותי הצלה והרחצה בהם היא בהשגחת ההורים בלבד, ולכן אסור לתת להם להיכנס לבד למים. כשהילדים בקרבת הבריכה ללא השגחה יש לוודא שהבריכה מגודרת ונעולה, כדי שהילדים לא יצליחו להיכנס לבריכה ללא השגחה. [כשמזמינים צימרים עם בריכה למשפחה עם ילדים יש לוודא שהבריכה מגודרת וניתנת לנעילה שאל"כ אין לקחת מתחם כזה בגלל הסכנה שבדבר].

הסבר: נתוני הטביעה של השנה אחרונה מורים שמתוך 86 של ילדים ופעוטות עד גיל 10, 32 טבעו בבריכות פרטיות (4-טבעו למוות, 5-מצב קשה, ו-23 מצב בנוני וקל) 17 טבעו בבריכות ציבוריות עם מציל (4-מצב קשה, 5 בנוני, 8-קל), 25 טבעו בבריכות בצימרים (2-טבעו למוות, 1-מצב קשה, 4-מצב בנוני ו-18 קל). דבר שמלמד על הצורך בהשגחה צמודה בזמן שהם במים.

יג. כשהילדים במים או סמוך למקור מים לא משאירים אותם ללא השגחה, אפילו לא רגע אחד! כל שכן שאין לקרא ספר, להתעסק בנייד, לשוחח בטלפון יותר מדקה או בכל דבר אחר שמסיע את הדעת מלהשיג עליהם, וצריכים להיות קרובים אליהם בטווח נגיעה. ואפילו רק ללכת להביא את המגבת לנגב את הפעוט אסור, לא משאירים אותו לבד אלא צריך להכין את כל הנצרך ליד הבריכה מראש.

יד. כשמסיימים להשתמש באמבטיה/דלי/גיטל/בריכה מתנפחת נרוקן לחלוטין את המים, ולא נשאיר פעוטות לבד באמבטיה וכדו' אפילו רגע אחד, נדאג מראש להכין את כל הדרוש לרצחה: מגבת, כלי רחצה וכדו' ואם חסר משהו נבקש עזרה או שנוציא את התינוק מהמים וניקח אותו איתנו להביא את הפריט שחסר.

טו. על פי ההלכה אין חיוב על ההורים ללמד את ילדיהם לשחות (הבד"הא בגמרא הקושין (כט). כחוב: האב חייב בזמן למוטו לפדותו וללמדו תורה ולהשיליו אשה וללמדו אומנות ויש אומרים אף להשיטו זמים" והטעם מדוע יש ללמד את הברכה לשחות (להשיטו זמים) שחיי אדם תלויים בזה כדי שלא יטבע בנהר ששוחה סם (רש"י ספ). והואל דין זה גם בגמ' הקושין ירושלמי פ"א הל' ז וזכור הקדוש פ"י תרומה קע"ב ועוד. מ"מ הראשונים השולחן ערוך והאחרונים לא הביאו דין זה להלכה. מכל מקום הנהגה טובה וחשובה ומעלה גדולה שההורים ילמדו את ילדיהם לשחות (או ישלחו אותם לקורס שחיה) (מלמד במעיין גליון 231 מהרב יהונתן פז).

הברכה שמברכים על ראת הים

הקדמה: הבאנו את הברכה שרואים את הים כדי שזכור כמו שאנו מתפעלים מיצירתו של בורא העולם לא נשכח את שציווה אותנו "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם" כששוחים בים.

טז. הרואה את הים התיכון שלאורך חופי ישראל מברך [פעם ב- 30 יום] בשם ומלכות "שעשה את הים הגדול" (סו"ע אור"ח סי' רכה ס"א) וכ"ש כשרואה את האוקיינוס הגדול (ספ) ואם ברך בשם ומלכות "עושה מעשה בראשית" יצא (ולא חוזר ומברך) (משנ"ב ספ גדול"ל ועל הים הגדול"ל חז"ע ספ) יז. הרואה את ים כינרת [פעם ב- 30 יום (משנ"ב ס"ה ז)] מברך בשם ומלכות "עושה מעשה בראשית" [אע"פ שכבר ברך על ים התיכון] (חז"ע זככות עמ' תסז).

יח. על ים-המלח אין לברך "עושה מעשה בראשית" כיון שאינו מעשה בראשית אלא נוצר אחר כך (חז"ע זככות עמ' תסט, סו"ע שזט הלוי ח"ט סי' מז) אלא יהרהר הברכה בליבו (ספ).

להעיר ולעורר! בתקופה זו יוצאים לטיולים ויש משאירים את התיק עם התפילין במכונית שעות רבות בזמן שמטיילים והתפילין יכולים להיפסל מהחום ששורר שם [בין 50 ל- 70 צלסיוס!!!] לכן יש תמיד לחשוב ולתכנן היכן לשים את התפילין באופן שיהיו במקום מוצל ומאוורר

ניתן להשיג את "לוח ברכות" הצבעוני, לוח לבדיקת דגים מתולעים הצבעוני, סדר תרומות ומעשרות הצבעוני המבואר וכן ספר נתיבות החינוך בהוצאת העלון בטל: 08-8644452 או ניתן לראותם באתר העלון

לעלון האיחוד דרוש מפיץ בהתנדבות לחלק את העלון בחלק מבתי הכנסת אזור ב' אשדוד

העלון מוקדש לעילוי נשמת חיים בן תמו ז"ל ולע"ו אברהם בן חוה ז"ל ת.נ.צ.ב.ה

טל': 08-8644452 אתר העלון: alonthaiud.co.il דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com
אנו זקוקים עדיין לתרומות - שם חשבון: האיחוד פרשת שבוע מס' חשבון: 111396 סניף: 516 בנק מסד 46